

Forfatter: Ulfeldt, Leonora Christina

Titel: Udrag fra Leonora Christinas franske Selvbiografi oversat til dansk

Citation: Ulfeldt, Leonora Christina: "Jammers Minde og andre selvbiografiske Skildringer", i Ulfeldt, Leonora Christina: *Jammers Minde og andre selvbiografiske Skildringer*, udg. af JOHS. BRØNDUM-NIELSEN ; C. O. BØGGILD-ANDERSEN , Rosenkilde og Bagger, 1949, s. 37. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-leonora01-shoot-idm140124513887696/facsimile.pdf> (tilgået 18. oktober 2021)

Anvendt udgave: Jammers Minde og andre selvbiografiske Skildringer

neren; selv vilde hun gaa foran dem, hvilket hun gjorde; hun var kun et Musketskud fra en lille By, hvor Majoren havde sit Kvarter, da hun talte til Vagten og spurgte efter Majoren. En af dem gaar for at hente Majoren, som hedder Krantz.

Majoren bliver meget bestyrtet, da han ser vor Dame. Han spørger efter hendes Mand. Hun siger ham, hvor han er, og i faa Ord, hvad hun begærer, hvilket var, at han vilde gaa til Slottet og berette for Generalmajor Fos, at den ilde Medfart, han havde ladet dem blive til Del, var Aarsag til det fortvivlede Forsæt, de havde fattet, og bede ham ikke at mishandle dem; de var for nærværende syge paa Sjælen og kunde intet udstaa; han skulde tillige bede ham betænke, at de, som havde sat sig for at gaa Døden i Møde paa mere end en Maade, ikke frygtede den i anden Skikkelse. Krantz fører Fangerne til sit Hus, stiger til Hest, opsøger Guvernøren, som endnu ligger i Sengen, og beretter ham, hvad der er hændtes. Guvernøren springer ud af Sengen som et galt Menneske, bander og truer; da han var faldet lidt til Ro, beretter Majoren ham, hvad vor Dame havde anmodet ham om at sige. En Stund var han takkefuld, derpaa sagde han: „Jeg bekender, de havde Aarsag til at søge deres Frihed, thi de vil visselig aldrig erlange¹ den paa anden Maner.“

Først efter en rum Tid kommer han til det Sted, hvor vore Fanger var, thi han lod gøre et andet Rum færdigt til dem. Da han triner ind, har han en meget artig Maner og spørger, om man skal møde hverandre her; han mæler ikke et ondt Ord, men siger tværtimod, at han vilde have gjort ligesaa. De blev ført ind i Kongens Sal for at varme sig, thi de var alle vaade til Skiødet af Regnen; vor Dame faar da Lejlighed til at tale med Tjeneren og fratage ham de Papirer, han har paa sig, og som indeholdt alt, hvad der var passeret i deres Fangenskabs Tid. Hun raadede Tjeneren til at skille sig af med de Vaaben, han havde paa sig, og, hvis han havde noget, som han vilde være forsikret om at beholde, at give hende det i Forvaring. Tjeneren flyer hende,

¹ opnaa.

hvad hun begærer, retter sig efter hendes Ordre og kaster Vaabnene i et Hysken¹, som var i det andet Rum, hvilket hun indgav ham Tanken om, men sine egne Papirer vilde han ikke skille sig fra, thi han frygtede ikke, hvad hun frygtede, men han erfarede det siden, thi Fos lod ham drage alle hans Klæder af og tog alt fra ham og lod ham bøde haardt for, at han havde antegnet de Retter, de fik den første Helligdag og det øvrige, osv.

Endelig, imod Aften, blev vort Par ført ind i et andet Rum og Tjeneren ind i Vagtstuen, lænket i Jern. De var der sammen endnu 13 Uger, indtil Fos fik Befaling fra Hoffet til at skille dem ad; medens han afventede denne, lod han udstaffere² to Fængsler med Jern. Jeg kan med Rette kalde det saa, thi han lod sætte Jernplader paa Murene og dobbelte Gitre for Vinduerne og Jerntraller om Kakkelovnene. Da han fik Kongens Samtykke til at skille dem fra hverandre, kommer han en Dag ind for at yppe Trætte med dem og taler om det passerede; vor Dame beder ham ikke mere tale derom, men Nej; der skulde fægtes med Tungen; han sagde til hende: „Frue, I er saa hoffærdig; jeg vil ydmyge Eder, jeg vil gøre Eder saa lille, saa lille“. Han pegede med sin Haand mod Jorden: „I er blevet løftet op i Højheden, men jeg skal sætte Eder paa en lav Plads“. Hun lo og sagde: „I kan gøre med mig, hvad Eder lyster, men I kan aldrig gøre mig saa ringe, at jeg ikke kommer ihu, at I har været Tjener hos en af min Fader Kongens Tjenere“. Til Slut forglemte han sig saa meget, at han traadte hende nær og satte hende sin knyttede Haand for Næsen. Hun sagde til ham (idet hun fattede med Haanden i Lommen om sin Kniv): „Brug Eders skidne Mund og Eders forbandede Tunge, men hold Eders Hænder for Eder selv“. Han trækker sig tilbage og gør en dyb Reverens for at gøre Nar af hende, kalder hende „Gnådige Frau“³, beder om Naade og spørger, hvad han har at frygte. Hun sagde: „I har intet at frygte, men hvis I tager Eder Galskaber for, vil I møde en Modstand, som maaske er svag, men dog saa stærk, som mine Kræfter til-

¹ Kloset. ² udstyre, indrette. ³ Tysk: nådige Frue.

steder". Efter megen Raaben og Skrigen byder han Farvel og beder, at de skal være gode Venner. Han kommer endnu en Gang for at fordrive sin Tid paa den Maner, dog ikke saa groveligt. Han sagde til en Kaptajn, som var nærværende, ved Navn Bolt, at han gjorde det udtrykkelig i den Mening at geraade i Trætte med hendes Mand for at hævne sig paa hende gennem ham, men at hendes Mand intet vilde tale til ham.

Omsider kom den ulykkelige Dag for deres Adskillelse, og Fos kom ind for at sige dem, at de maatte berede sig til at sige hverandre det sidste Farvel, thi han havde Ordre til at skille dem ad, og de vilde aldrig se hverandre igen i dette Liv. Han gav dem en Times Tid til at tale sammen for sidste Gang. I kan lettelig skønne, hvormed denne Time hengik, men da de Uger i Forvejen var beredte paa denne Adskillelse, advarede af deres Vagtmandskab, med hvilket de kunde tale, kom dette ikke saa meget bag paa dem. Vor Dame havde vundet 4 af Vagtposterne, som var rede til at lade dem undslippe paa en meget bekvem Maade, men hendes Mand vilde ikke tage sig det paa og sagde stedse, at han havde ingen Styrke; hun kunde gøre det. Nu vel, man fik se Tiden an; efter denne bedrøvelige Dag skiltes de ad, han i et Fængsel forneden og hun i et andet ovenover, det ene over det andet, med Skildvagter for Vinduerne, han foruden Tjener og hun foruden Pige. En tre Ugers Tid derefter faldt vor Dame i Sygdom og lod begære en Kone eller Pige til at betjene hende og en Præst. Fos lod hende svare: hvad angik en Kone eller Pige til at betjene hende, kendte han ingen, som vilde tage sig det paa, men der var en Tos, som havde myrdet sit Barn og snart skulde rettes, vilde hun have hende, skulde hun faa hende; Præsten anbelangende havde han ingen Ordre, og hun skulde ikke bekomme nogen Præst, dersom end Døden sad hende paa Læberne. Vor Dame sagde intet uden: „Taalmodighed, jeg befaler det i Guds Hænder“.

Vor Dame havde den Lykke hver Dag at kunne give Tegn til sin Husbonde og modtage Tegn fra ham, og naar Vinden ikke